De Moorse Geschiedenis in het kort

De Albaicín is een wijk in Granada, Spanje.

Het is gecentreerd rond een heuvel aan de noordkant van de rivier de Darro die door de stad stroomt.

De wijk is opmerkelijk vanwege zijn historische monumenten en het grotendeels behouden van zijn middeleeuwse straatindeling uit de Nasridenperiode (13e tot 15e eeuw), hoewel het na het einde van de Reconquista in 1492 toch veel fysieke en demografische veranderingen onderging.

In 1994 werd het uitgeroepen tot Werelderfgoed, als uitbreiding van de historische locatie van het nabijgelegen Alhambra.

Etymologie

Er zijn verschillende theorieën over de oorsprong van de huidige naam van het district, die afkomstig is van het Arabisch al-Bayyāzīn

Een theorie is dat al-Bayyāzīn het Arabische meervoudige zelfstandig naamwoord was dat de inwoners van de stad Baeza (door de Romeinen "Beatia" genoemd) aanduidt, en dat de naam werd gegeven naar de vluchtelingen van die stad die zich hier vestigden tijdens de Nasridenperiode.

Een andere theorie is dat de naam afkomstig is van het Arabische rabaḍ al-Bayyazīn, wat "wijk/voorstad van de valkeniers" betekent, wat wordt ondersteund door het feit dat er ook andere wijken met die naam in andere Spaanse steden bestaan.

Een andere hypothese is dat de naam Albaicín afkomstig is van het Arabisch al-bāʾisīn (Arabisch: البائسين, letterlijk 'de ellendige

---

Vroege geschiedenis

De regio rond wat nu Granada is, is sinds minstens 5500 v.Chr. bewoond.

De oudste ruïnes die in het gebied zijn gevonden, behoren tot een oppidum genaamd Ilturir, gesticht door de Iberische Bastetani-stam rond 650 v.Chr.

Deze nederzetting werd later bekend als Iliberri of Iliberis.

In 44 v.Chr. werd Iliberis een Romeinse kolonie en in 27 v.Chr. werd het een Romeins municipium genaamd Florentia Iliberritana ('Bloeiende Iliberri').

De Moorse Geschiedenis in het kort

De historische relatie tussen het huidige Granada en het Romeinse Iliberis is al lange tijd door geleerden bediscussieerd.

Moderne archeologische opgravingen op de heuvel Albaicín hebben vondsten blootgelegd die de aanwezigheid van een belangrijke Romeinse stad op die locatie aantonen.

Er is echter weinig bekend over de geschiedenis van de stad in de periode tussen het einde van de Romeinse tijd en de 11e eeuw.

De Omajjaden-verovering van Hispania, beginnend in 711 na Christus, bracht grote delen van het Iberisch Schiereiland onder islamitische controle en werd bekend als al-Andalus.

Tijdens de vroege islamitische periode, onder het bewind van het Emiraat en het kalifaat van Córdoba (8e tot 10e eeuw), werd het gebied van Albaicin bezet door een kleine nederzetting en vesting (ḥiṣn) genaamd Gharnāṭa, die voornamelijk Joodse bevolking had en daarom ook bekend stond als Gharnāṭat al-Yahūd ("Gharnāṭa van de Joden").

Een grotere nederzetting, Madīnat Ilbīra, lag verder noordwestelijk, nabij het huidige Atarfe.

Zirid-periode (in Albaicín)

Aan het begin van de 11e eeuw werd het gebied gedomineerd door de Ziriden, een Sanhaja-Berbergroep en afsplitsing van de Ziriden die delen van Noord-Afrika regeerden.

Toen het kalifaat van Córdoba na 1009 instortte, stichtte de Zirídenleider Zawi ben Ziri een onafhankelijk koninkrijk voor zichzelf, de Taifa van Granada.

In plaats van zich te vestigen in Madīnat Ilbīra, vestigde Zawi ben Ziri zich op de meer verdedigbare positie van Gharnāṭa (Granada).

In korte tijd werd deze stad omgevormd tot een van de belangrijkste steden van al-Andalus

De Ziriden bouwden hun citadel en paleis, bekend als al-Qaṣaba al-Qadīma ("Oude Citadel"), op de heuvel die nu wordt ingenomen door de wijk Albaicín.

Het was verbonden met twee kleinere forten op de Sabika-heuvel (locatie van de toekomstige Alhambra) en Mauror-heuvel in het zuiden.

De stad eromheen groeide in de 11e eeuw en omvatte de Albaicín, de Sabika, de Mauror en een deel van de omliggende vlaktes.

De Moorse Geschiedenis in het kort

De stad werd versterkt met muren die een oppervlakte van ongeveer 75 hectare besloegen.

Het noordelijke deel van deze muren, nabij de Albaicin-citadel, is tot op heden bewaard gebleven, samen met een van de hoofdpoorten, de Bāb al-Unaydar (nu Puerta Monaita genoemd in het Spaans).

Een andere kleinere poort, Bāb al-Ziyāda (nu bekend als Arco de las Pesas of Puerta Nueva), bevindt zich verder oostelijk langs dezelfde muur.

De stad en haar bewoners werden voorzien van water via een uitgebreid hydraulisch systeem van ondergrondse cisternen en leidingen.

Het paleis van Ziriden bevond zich nabij de grootste middeleeuwse cistern van de Albaicin, in het Arabisch bekend als al-Jubb al-Qadīm ("de Oude Cistern") en in het Spaans tegenwoordig als de Aljibe del Rey ("Cistern van de Koning"), met een capaciteit van 300 kubieke meter.

Een inmiddels vervallen sluispoort, genaamd Bāb al-Difāf ("Poort van de Tamboerijnen"), werd gebouwd over de rivier de Darro en kon worden gesloten om water vast te houden indien nodig.

De nabijgelegen Bañuelo, een voormalige hammam (badhuis), dateert waarschijnlijk ook uit deze periode, evenals de voormalige minaret van een moskee die nu deel uitmaakt van de kerk van San José.

Nasridenperiode

Resten van de 14e-eeuwse Nasridische muren van de Albaicín

In de 13e eeuw, na de opkomst en ondergang van andere islamitische dynastieën en de militaire opmars van de christelijke koninkrijken Castilië en Aragón, stichtte Ibn al-Ahmar (Mohammed I) wat de laatste en langst regerende islamitische dynastie op het Iberisch schiereiland zou worden, de Nasriden, die het emiraat Granada regeerden.

Toen Ibn Al-Ahmar zich echter in de stad vestigde, verplaatste hij het koninklijk paleis van de oude Ziridencitadel op de Albaicín-heuvel naar de Sabika-heuvel verder naar het zuiden, waarmee hij begon met de bouw van wat het huidige Alhambra werd, een versterkt paleiscomplex dat de stad vandaag de dag nog steeds domineert.

De bevolking van de stad en het bredere Nasridische emiraat werd vergroot door moslimvluchtelingen uit de door Castilië en Aragón veroverde gebieden, wat resulteerde in een klein maar dichtbevolkt gebied dat meer uniform moslim- en Arabischsprekend was dan voorheen.

Granada zelf breidde zich uit en er ontstonden nieuwe wijken rond de Albaicín.

In de 13e–14e eeuw werd een nieuwe muren gebouwd verder ten noorden van de Albaicín, met Bab Ilbirah (het huidige Puerta de Elvira) als westelijke ingang.

Tot de belangrijkste monumenten die in deze periode in Albaicín werden gebouwd, behoren het Maristan (ziekenhuis), gebouwd in 1365–1367 (later gesloopt in en de Grote Moskee (congregationalistische moskee) van Albaicín, daterend uit de 13e eeuw. [c]

In deze periode was het commerciële hart van de wijk wat nu bekendstaat als Panaderosstraat (Calle Panaderos).

Deze straat liep tussen de poort genaamd Bab al-Ziyada in het westen en de Grote Moskee van Albaicín in het oosten.

Naast Bab al-Ziyada bestond ook een openbaar plein genaamd Raḥbat al-Ziyāda ("Uitbreidingsplein"),

later in het Spaans bekend als El Ensanche ("de Vergroting") en nu als Plaza Larga.

Spaanse periode

In 1492, na jaren van militaire campagnes, kwam Granada onder controle van de Spaanse vorsten Ferdinand en Isabella, waarmee de christelijke verovering van het islamitische al-Andalus werd voltooid.

Moslims kregen aanvankelijk bescherming en rechten volgens de voorwaarden van de overgave, maar deze rechten werden al snel ondermijnd.

In december 1499 was de Albaicín het startpunt van een moslimopstand in heel Granada, veroorzaakt door de gedwongen bekering van de moslimbevolking tot het christendom, die vervolgens bekend werd als 'Moriscos'.

Na de christelijke verovering werd een groot deel van de Moriskische bevolking van de stad verdreven naar de Albaichen, waar zij in de 16e eeuw werden vergezeld door emigranten uit de omliggende achterlanden van de Vega-vallei, de Alpujarras en de Lecrín-vallei.

Moskeeën werden vervangen door nieuwe parochiekerken, vooral na 1501.

Deze nieuwe kerken werden vaak gebouwd in een mix van mudéjar- en renaissancestijlen.

Er werden ook nieuwe burgerlijke instellingen in het gebied gebouwd, zoals de Koninklijke Kanselarij (Real Chancillería), die uitkijkt over Plaza Nueva, een openbaar plein dat in de 16e eeuw werd uitgebreid.

De Morisco-opstand van 1568 leidde echter tot een massale verdrijving van Morisco's uit de stad en liet een groot deel van de omgeving verlaten.

De oude Morisco-eigendommen werden overgenomen door de overgebleven christelijke bewoners, maar de wijk bleef tot in de 19e eeuw een lage stedelijke dichtheid hebben.

Pas tegen het einde van de 19e eeuw, toen de huidige Gran Vía de Colón en de omgeving tussen 1895 en 1908 werden aangelegd, werden veel inwoners in het centrum van de stad gedwongen te verhuizen naar de Albaicin en nam de wijk in dichtheid toe.

Veel van de voormalige ruime binnenplaatswoningen werden opgedeeld in kleinere percelen om meerdere gezinnen te huisvesten, of kamers van aangrenzende huizen werden gekocht en samengevoegd om de beschikbare woonruimtes uit te breiden.

Deze drukke omstandigheden gingen door tot in de jaren zeventig, toen de levensstandaard steeg en enkele welgestelde gezinnen terugkeerden naar de buurt.

In 1994 werd de Albaicín door UNESCO tot werelderfgoed verklaard als een uitbreiding van de monumenten van de Alhambra en de Generalife.